

Voor 'even' een grote kale vlakte op Texel

Ten zuiden van het natuurreservaat de Slufter, in de Nederlanden (in De Muy), is deze zomer als onderdeel van 'LIFE Duinen' op grote schaal voormalige landbouwgrond afgegraven en heringericht voor een natuurfunctie. De kale oppervlakte oogt nu 'even' gigantisch (zie <http://www.npduinenvantexel.nl>). Hier krijgen pioniervegetaties goede kansen door een herstel van kwelwaterinvoer en een beperkte vernatting waarbij de valleien niet onder water komen te staan. Van ca. 65 hectare is de 10-15 cm dikke bovenlaag afgehaald van voormalige weilanden waar deels al bosvorming op gang kwam. Ook zijn greppels en sloten gedempt of verondiept, en de hoofdafwatering die aansluit op de Slufter heeft een natuurlijker verloop gekregen en is ondieper gemaakt. De Piemonteese verdwijnen uit het al eerder begraasde deel van dit Texelse duingebied en vanaf volgend voorjaar zal vooral in de valleien een jaarrond begrazing met Galloway's de begroeiing kort houden. In het belang van o.a. Velduil (*Asio flammeus*) en Blauwe kiekendief (*Circus cyaneus*) komt een deel in winterbegrazing. Plaatselijk zijn weilanddelen ongeplagd gebleven, bijv. om de cultuurhistorie zichtbaar te houden of orchideeën te sparen. Nabij de schapenboet van Hopman blijft een 'historische enclave' liggen, met schapenweides en hooilanden. Het plagsel is naar de waterkerende duinen gebracht waar er drie kuilen mee zijn gevuld. Die depots zijn afgedekt met zand en beplant met Helm. Deze verwerking van plagsel is inmiddels een standaardprocedure aan het worden in de duinen. Het netwerk van wandelpaden is aangepast – er moeten nog wel enkele bruggetjes komen zegt boswachter Cees Bruin. "Het is een forse ingreep geweest maar alles is met zorg voorbereid en er is zo goed mogelijk rekening gehouden met alle belangen. Voor de Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) zijn ruige stukken rond bekende leefplekken uitgespaard, voor extra zekerheid. Op de bij wijze van proef een paar jaar geleden afgeplagde plekken is de Noordse woelmuis al snel weer teruggekeerd."

Metamorfose nog aan de gang in Drents beekdal

Het beekdal Holmers Halkenbroek valt onder de Regio Noord, is een brongebied van de Drentse Aa en bovenloopgebied van het Amerdiep. In 2000, na het verwerven van alle gronden, is Staatsbosbeheer begonnen met het afgraven van de bovenlaag in de Holmers. Over een oppervlakte van ongeveer 75 ha is, verspreid over meerdere winters, gemiddeld 30 cm aan bouwvoor en veraard veen verwijderd. Bovendien zijn alle sloten en waterlopen gedempt. De afwatering vindt sindsdien plaats via natuurlijke laagtes in het terrein. Het beekdal is tevens zo ingericht dat het kan dienen als waterberging in geval van wateroverlast benedenstrooms. In de aangrenzende boswachterijen Hooghalen en Grolloo zijn ook sloten en waterlopen dichtgemaakt waardoor de kwelstroom naar het beekdal wordt versterkt. Nu, acht jaar verder, heeft er

een aanzienlijke metamorfose plaatsgevonden wat betreft flora en fauna (zie ook SBB-pagina in DLN2005sept.). Bijzondere vogelsoorten komen er voor zoals Porseleinhoen (*Porzana porzana*), Krooneend (*Netta rufina*), Blauwborst (*Luscinia svecica*), Roerdomp (*Botaurus stellaris*), Roodborsttapuit (*Saxicola torquata*), Veldleeuwerik (*Alauda arvensis*). Kraanvogels (*Grus grus*) hebben er twee jaar achter elkaar gefoerageerd in het voorjaar. Voor de afgraving heeft de boswachter kikkers (Groene kikker spec.) en kikkerdril uit slootjes gered en elders uitgezet. Nu wemelt het er van amfibieën: Poelkikker (*Rana lessonae*), Heikikker (*Rana arvalis*) en Gewone pad (*Bufo bufo*) en het is tafeltje dekje voor bijv. Blauwe reiger (*Ardea cinerea*). Bij de planten verschijnen er elk jaar nieuwe waaronder ook kwelindicatoren zoals Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*) die zelfs massaal aanwezig is. Dit jaar stonden er voor het eerst Moeraswespenorchis (*Epipactis palustris*) en Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*). De metamorfose gaat nog door. Veel plantensoorten die hier spontaan opkomen zijn in de wijde omtrek niet te vinden. Het moet deze soorten dus toch lukken hier terecht te komen of zat het zaad al jaren in de grond wachtend op het geschikte moment?

Dennenwolfsklauw

(foto: Harry Hees)

Nieuws van de Midden-Veluwe

Boswachter Harry Hees heeft interessante vondsten te melden voor het natuurgebied van de Midden-Veluwe. "Bij de inventarisatierondes die geregeld plaatsvinden en waarbij deskundige vrijwilligers ons helpen worden soms bijzondere soorten gevonden." Een vrijwilligster vond op 15 oktober Dennenwolfsklauw (*Huperzia selago*) nabij Nieuw-Milligen. Deze bedreigde, in Nederland zeer zeldzaam geworden soort groeit op open plekken op vochtige, voedselarme grond in heidevelden en

dennenbossen, soms in zandafgravingen. Op 7 augustus vond een andere vrijwilliger een adulte Oostelijke Witsnuitlibel (*Leucorrhinia albifrons*) in een van de vennen; ook zeer zeldzaam en uitsluitend voorkomend in ongestoorde vennen en hoogveenplassen. De Midden-Veluwe is heel veelzijdig met bossen, zandvlakten, heidevelden, vennen en landbouwgebiedjes. Een ontgroning, afgraving van verrijkte aarde, heeft in de laatste twee jaren bijv. plaatsgevonden bij Stroe. Daar is in een weiland de Houtbeek gerestaureerd over een traject van 100-200 m, vooral met oog op cultuurhistorisch landschappelijk herstel. De uitgraving van de beek werd enerzijds afhankelijk gesteld van de historische waarden en anderzijds beperkt door een maïsakker van een particulier. Hier en daar begint er iets te groeien waaronder kiemplantjes van de Koningsvaren (*Osmunda regalis*). Een bedreigd, kwetsbaar mos, Grote viltmuts (*Pogonatum uriginerum*) toonde er dit jaar voor het eerst sporenkapsels. Die soort komt nu wel meer voor waar vennen zijn 'schoongemaakt'. Zonnedauw (*Drosera* sp.), Moeraswolfsklauw (*Lycopodiella inundata*) Bruine en Witte snavelbies (*Rhynchospora fusca* en *R. alba*) profiteren duidelijk van het plaggen/afgraven. Overigens zijn ook levermossen zoals Nerflevermos (*Diplophyllum albicans*). Stomp zaagmos (*Diplophyllum obtusifolium*) Trapmos (*Lophozia spec.*) en Zanddubbeltjesmos (*Odontoschisma denudatum*) gevonden bij inventarisaties.